

BUDGETPROOF

De schoolplein
make-over!

Speelplan

Budgetvriendelijke
tips en andere
nuttige weetjes voor
een schoolplein met
speelkracht

VOORWOORD

Met veel plezier heeft het ontwerpteam van Speelplan BV aan het boekje 'De schoolplein make-over!' gewerkt.

Speelplan BV is een inspectie-, advies- en ontwerpbureau van speelruimte. Voor mensen van alle leeftijden, in het bijzonder voor kinderen. De passie voor kinderen en hun recht op speelruimte vormt de drijvende kracht achter ons bureau.

Spelen is leuk en moet dat ook blijven. Om dat te waarborgen zullen wij onze jarenlange ervaring blijven inzetten voor het recht van kinderen op een veilige en uitdagende speelruimte.

Een schoolplein is een belangrijke ontmoetingsplek voor kinderen, ouders en verzorgers van kinderen en voor leerkrachten (huiskamer van de school). Helaas wordt dit niet overal zo gezien, vandaar dat wij graag een steentje bijdragen aan het ontwikkelen, verbeteren en leren omgaan met het schoolplein.

Wij hopen van harte dat 'De schoolplein make-over!' u inspireert om van het schoolplein een speelplein te maken.

Heeft u nog vragen of opmerkingen schroom niet om contact op te nemen met ons team. Veel plezier op uw speelplein!

Speelplan BV
M.A. Rahman
Directeur

I ♥
BUITEN
SPELEN

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	1
HET BELANG VAN EEN GOED SCHOOLPLEIN	2
VOORWAARDEN GOED FUNCTIONEREND SCHOOLPLEIN	4
PRAKTISCHE HANDVATEN	10
ONZE BUDGETTIPS	14
EEN STAPPENPLAN	26

MEER SPEELWAARDE OP HET SCHOOLPLEIN!

In Nederland staan ongeveer 7000 basisscholen, die elk een eigen schoolplein hebben. Leerkrachten zijn vaak druk bezig met de inrichting: een goed plein draagt bij aan een prettige leeromgeving voor het kind en het is het visitekaartje van de school!

Het plein inrichten kan door het plaatsen van speeltoestellen, maar ook door juist te zoeken naar simpele oplossingen. Want niet voor iedereen is een luxe inrichting weggelegd. Op basis van dit gegeven hebben wij, als ontwerpbureau voor speelruimte, besloten een handzaam boekje te maken voor leerkrachten in het basisonderwijs met simpele en praktische voorbeelden om een schoolplein meer speelwaarde te geven.

Wens voor handzame ideeën

Uit een onderzoek van Jantje Beton (2010, www.jantjebeton.nl) blijkt dat bijna de helft van kinderen in Nederland zijn schoolplein te klein en saai vindt. 'Ze zouden veel vaker op het schoolplein spelen als er meer ruimte is, als er meer te doen is en als de route ernaartoe veiliger is. Driekwart van de kinderen wil meehelpen om het schoolplein beter te maken en zo te houden. Ook 61% van de ouders is bereid om hieraan mee te helpen.' In de praktijk komen wij ook regelmatig leerkrachten tegen die graag zelf de handen uit de mouwen willen steken. Maar wat te doen en waar te beginnen?

Inspiratie voor een nieuwe inrichting

Speelplan biedt je graag een helpende hand. Dit boekje bevat een korte en duidelijke visie hoe je naar het spel je eigen plein kunt kijken. Met een aantal concrete voorbeelden van budgetvriendelijke ingrepen die je zelf, samen met leerkrachten, ouders en leerlingen, kunt uitvoeren, zorgen we samen voor een schoolplein met meer speelwaarde.

TIP!

Bepaal wat jullie visie is op spelen en welke waarden belangrijk zijn voor de school. Maak keuzes die in de lijn van deze visie liggen.

Bekijk de visie ook vanuit een grotere schaal. Welke functie neemt het plein in binnen de wijk? Met een goed plan maak je uiteindelijk meer kans op een bijdrage vanuit de gemeente of vanuit een landelijk of regionaal fonds.

'Een goede buitenruimte begint met een goede visie op spel.'

Froukje Hajer
adviseur jeugdbeleid en kinderrechten

'Gebruik de inrichting gedurende de les! Bedenk met het lerarenteam hoe het plein een rol kan spelen bij bijvoorbeeld gym of een andere buitenles. Ook een buurtsportcoach kan op een (openbaar) plein aan de slag!!'

Larisa Lentjes
Gelderse Sport Federatie

'Bewegen op het plein is belangrijk! Kinderen zitten niet zoveel meer op sport: je moet je opgekropte energie er even uit kunnen rennen!'

Ciska Driessen,
onderwijzeres basisschool
de Zwanebloem in Zwaanshoek

HET BELANG VAN EEN GOED SCHOOLPLEIN

Leren en spelen: het ligt heel dicht bij elkaar. Al spelend doen kinderen belangrijke ervaringen op die in het dagelijks leven van pas komen. Behalve dat kinderen het fijn vinden, is het ook noodzakelijk dat ze zich buiten uitleven na uren geconcentreerd binnen bezig te zijn geweest in de les. Tijdens het spelen kunnen ze energie kwijt, informatie verwerken, nieuwe andere ervaringen opdoen, leren met elkaar om te gaan, samenwerken en gewoon plezier maken in de buitenlucht. Een schoolplein heeft dan ook een belangrijke functie in het dagelijks leven van een schoolgaand kind tussen de 4 en 12 jaar.

Huidige ontwikkelingen

In de afgelopen jaren is de druk op de openbare ruimte toegenomen. Hierdoor is de noodzaak van voldoende openbare toegankelijke speelruimte steeds belangrijker geworden. Daar komt nog bij dat steeds meer kinderen te maken hebben met obesitas en dus voldoende bewegingsuitdagingen belangrijk zijn. Deze kunnen worden gevonden in goede speelruimte. Ook zien we dat er veel vraag is naar natuurlijke speelomgevingen.

Daarnaast worden veel schoolpleinen tegenwoordig zowel tijdens als buiten schooltijd gebruikt. Door de opkomst van de Brede School is de tijd die kinderen op school en het schoolplein besteden steeds langer; er is een toenemende behoefte vanuit de samenleving aan opvang voor kinderen van 7.00 tot 19.00u. Het schoolplein is daarmee een belangrijk onderdeel van de leef- en groeirimte voor kinderen. Toch is jammer genoeg bij het bouwen van nieuwe scholen weinig geld beschikbaar voor het plein. Het gebouw kost vaak meer dan wordt gedacht en vaak wordt de buitenruimte de sluitpost van het project.

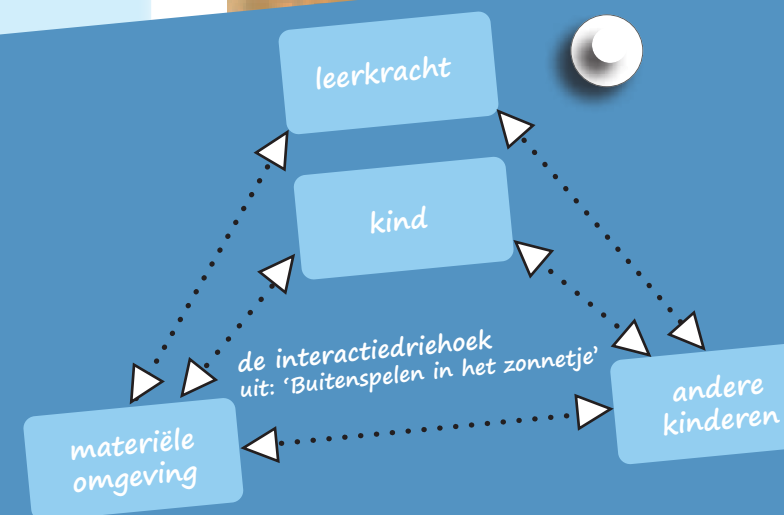
Al deze punten benadrukken het belang van het schoolplein als kwalitatief goede (openbare) speelruimte!

Spelen en leren op het schoolplein

Een kwalitatief goed schoolplein biedt een kind de mogelijkheid om spelenderwijs allerlei kanten van zichzelf te ontwikkelen. Zo werkt een kind aan zijn **sociaal emotionele ontwikkeling** door andere kinderen te ontmoeten en met hen samen te spelen. Durft je vriendje al wel van de hoge glijbaan af en jij nog niet? Zodra je dit durft, neemt je zelfvertrouwen toe! En durf je ook meer voor jezelf op te komen als je samen met andere kinderen speelt. Hier ontstaat ook het besef van **normen en waarden**, de verantwoordelijkheid voor je eigen gedrag.

Daarnaast werkt een kind aan zijn **motorische ontwikkeling**, waarbij durf en uithoudingsvermogen aan bod komen. Bij het klimmen op een muurtje en er daarna vanaf springen, bewegen kinderen. Ook moeten zij de hoogte inschatten en leren ze het bijbehorende risico van naar beneden springen in het zand of juist springen op die harde betontegels, hierdoor ontwikkelen ze de intellectuele vaardigheden. Ook wordt de **zintuiglijke ontwikkeling** gestimuleerd, dat is de ontwikkeling van de waarneming door middel van de zintuigen, bijvoorbeeld het leren focussen met de ogen. De zintuiglijke ontwikkeling draagt bij aan de **cognitieve ontwikkeling**. Kinderen leren de wereld te begrijpen, de materialen, de dingen om hen heen. Daarnaast leren zij over gevolgen en oorzaken, het oplossen van problemen en ontdekken zij nieuwe mogelijkheden.

Om in beeld te brengen hoe de factoren die invloed hebben op de kwaliteit van het buitenspelen op elkaar inwerken, is hiernaast de interactiedriehoek afgebeeld. In de volgende hoofdstukken richten wij ons op de materiële omgeving: het schoolplein.

Essentiële spelvormen

Fantasiespel

Rustig spel

Constructiespel

Regelspel

Bewegingsspel

+ contact met de natuur!

VOORWAARDEN GOED FUNCTIONEREND SCHOOLPLEIN

De verschillende vormen van ontwikkeling kun je stimuleren door op het schoolplein (de materiële omgeving) ruimte te creëren voor diverse spelvormen. Wij hebben deze 'essentiële' spelvormen verdeeld in vijf categorieën: bewegingsspel, constructiespel, fantasiespel, regelspel en rustig spel.

- **Bewegingsspel:** omvat activiteiten die te maken hebben met de grove motoriek zoals rennen, springen, gooien, klimmen, kruipen, rollen, glijden, balanceren etc.
- **Constructiespel:** hierbij kan gedacht worden aan het spelen met zand of het bouwen van hutten en andere constructies met losse voorwerpen zoals takken, planken, stenen of dennenappels. Bij constructiespel gaat het vooral om het creatieve proces, meer dan om het uiteindelijke product zelf.
- **Fantasiespel:** hierbij kan worden gedacht aan rollenspelen, bijvoorbeeld 'Indiaantje en cowboy' en 'winkeltje spelen'.
- **Regelspel:** is een onderdeel van het bewegingsspel, maar voegt regels toe, bijvoorbeeld tikkertje en verstoppertje.
- **Rustig spel:** bij de inrichting van pleinen wordt vaak de nadruk gelegd op beweging, maar kinderen moeten zich ook kunnen ontspannen en elkaar ontmoeten. Rustig spel is hierop gericht.

Op een goed schoolplein is het mogelijk alle spelvormen uit te voeren. De inrichting daagt diverse vormen van spelgedrag uit op het gehele plein. Een gestructureerd en gevarieerd plein is hierbij van belang. Kinderen hebben enige structuur nodig om tot spelgedrag te komen. Ook het gebrek aan activiteiten kan invloed hebben op het spelgedrag. Een kaal en leeg plein is saai en leidt tot verveling. Dan loop je elkaar maar in de weg en kan er pestgedrag ontstaan. Een gevarieerd ingericht terrein leidt juist tot samenwerking en samenspel.

Activiteitzones

Een gestructureerd plein bestaat uit verschillende activiteitzones. Activiteitzones, waaraan activiteiten, spelvormen en leeftijden worden toegekend, ontstaan vanzelf door de routes op het plein. De routes komen voort uit het gebruik, bijvoorbeeld de looproute van de ingang van het plein naar de ingang van de school. Op een goed schoolplein kun je de volgende verschillende activiteitzones onderscheiden:

- **Overgangsruijnte:** De ruimte van binnen naar buiten.
- **Open ruimte:** De ruimte geschikt voor spelen met grotere groepen, geschikt voor regelspel maar ook school- of buurtactiviteiten. Je geeft kinderen voldoende ruimte om te kunnen spelen, maar er is ook ruimte om een springkussen of kraampjes neer te zetten.
- **Gestructureerde ruimte:** Met speeltoestellen, bankjes of beplanting wordt in een deel van het plein een duidelijke structuur aangebracht. Ruimte voor actie en ook voor rust en ontmoeting!
- **Margegebied:** Een margegebied is een soort restruimte. De ruimte die niet duidelijk bestemd is als speelgebied, maar toch zeker aantrekkingskracht heeft, bijvoorbeeld als ontmoetingsplek.

De zones hoeven niet strikt van elkaar gescheiden te worden. Beter zijn scheiding door beplanting, door andere bestrating of door een glooiing in het terrein. De omgeving biedt vaak al ontzettend veel speel- en vormgevingsmogelijkheden. Het gebruiken van de omgeving heeft tevens een positief effect op het uiterlijk, de eigenheid en het karakter van de plek.

'Wanneer het plein niet goed is ingedeeld, hebben de 'voetballers' het voor het zeggen.'

Alger van Hagen,
Onderwijskundige

'Een ontwerp voor een schoolplein geeft een meerwaarde aan het plein. Het zorgt voor een goede basis, waarop je kunt voortborduren.'

Larisa Lentjes,
Gelderse Sport Federatie

‘Zorg voor goede overgang tussen plein en openbare ruimte. Iedereen moet zijn eigen plek kunnen vinden en het plein naar zijn wens kunnen gebruiken. Door rondom het plein functies te clusteren die ook na schooltijd toegankelijk zijn, wordt de sociale cohesie bevorderd.’

*Bekkering Adams architecten
Lay-out 05, 2008*

TIP!

Niet voor elke school is het mogelijk het plein openbaar te stellen. Stel jezelf als doel dat de kinderen zo veel mogelijk gebruik kunnen maken van het plein. Zorg dat pas de laatst vertrekende leerkracht het hek dicht doet of probeer met vrijwilligers wonend in de omgeving een sleutelregeling te treffen. Door de ogen van de kinderen zal het schoolplein op deze manier veel meer worden dan de plek waar zij alleen in het speekwartier kunnen spelen!

ingang hek voorzijde

Verschillende leeftijdsgroepen

Belangrijk is om ervoor te zorgen dat de verschillende leeftijdsgroepen aan hun trekken komen, dat er voor iedereen voldoende uitdaging aanwezig is. Leeftijd en geslacht beïnvloeden de behoefte aan bepaalde spelvormen. Een goede indeling van het plein zorgt ervoor dat kinderen elkaar niet in de weg zitten, maar ook niet van elkaar geïsoleerd zijn en op een prettige manier naast en met elkaar spelen.

De tabel op pagina 8 geeft spelvormen passend bij verschillende leeftijden.

Natuur

Ook het contact met de natuur verdient aandacht. Natuur, zeker als deze speciaal op spelen is ingericht, vergroot de aantrekkingskracht van de buitenruimte enorm (van den Bosch e.a., 2011). Zeker voor kinderen die opgroeien in een stedelijke omgeving en in een sociaal milieu waarin uitstapjes naar natuurgebieden niet gangbaar zijn, is het van het grootste belang dagelijks een natuurlijke omgeving te ervaren (Caminada & Leenders, 2012).

Openbaar of niet openbaar?

Een openbaar schoolplein draagt bij aan de hoeveelheid speelruimte in de buurt en dus aan een kindvriendelijke en leefbare woonomgeving. En juist aan die formele speelruimte is tegenwoordig in veel gemeentes een gebrek!

Uit onderzoek van de Gelderse Sport Federatie (2011, www.geldersesportfederatie.nl) blijkt echter dat een grote meerderheid van de scholen in Gelderland die geen openbaar schoolplein heeft, niet positief is over het openbaar maken van het schoolplein. De meest genoemde redenen hiervoor zijn de te verwachten overlast en vandalisme, het ontbreken van toezicht op het schoolplein, de aanwezigheid van een andere speelmogelijkheid in de directe omgeving en de mogelijke kosten door vandalisme.

Een aantal suggesties om vandalisme op het schoolplein tegen te gaan (2012, Caminada & Leenders) zijn:

- Zorg dat de speelplaats er verzorgd uitziet. Een schoolplein dat er verzorgd uitziet, lokt respectvol gedrag uit.
- Betrek buurtbewoners bij de speelplaats. En leg contact met de buurtagent: hij is vaak bereid om op gezette tijden een extra rondje langs de school te maken.
- Weer fietsen en brommers van het plein. Dit voorkomt dat er grote groepen jongeren op het terrein samenscholen.
- Zorg voor buitenverlichting. Vandalen willen meestal niet dat gezien wordt wat ze doen.

De Gelderse Sport Federatie adviseert scholen en gemeenten met elkaar in gesprek te gaan en afspraken te maken over het verdelen van kosten voor beheer en onderhoud en over de sociale veiligheid. Zo zorg je niet alleen voor speelruimte voor de leerlingen, maar ook voor kinderen uit de buurt!

‘Kinderen van nú bewegen te weinig en te eenzijdig.’

*Daniëlle Nielander,
Bewegingswetenschapper Speelplan*

‘Wanneer ouders en kinderen hebben meegewerkt aan de inrichting van het plein, gaan zij er netter mee om. Er ontstaat meer sociale controle, wat het vandalisme zal tegengaan.’

*Larisa Lentjes
Gelderse Sport Federatie*

	Type spel/ Speelkwaliteit	Wenselijke sociale omgeving	Wenselijke fysieke omgeving	Voorbeelden inrichting speelruimte
3 - 6 jr	Ontdekken en exploreren van ruimtes, materialen en vaardigheden, rollenspel en fantasiespel. Regels in het spel worden rigide gehanteerd. Samenspelen en naast elkaar spelen.	Contact met leeftijdsgenoten. Wel altijd 'een zichtlijn' met volwassenen.	Ruimte in het zicht van volwassenen. Kleuters moeten ook snel zelf terug kunnen vallen op de veilige omgeving.	Kleine speelelementen (glijbaantje, speelhuisjes, veerelementen en balanceerobjecten), zand en water, begroeiing en diverse natuurlijke materialen, thematische speeltoestellen in de vorm van vliegtuig, boot, trein of auto. Bankje voor de ouders/leerkrachten.
6 - 9 jr	Regelspel en balspel, gevarieerder en wilder bewegingsspel, ontdekking en grensverleggende situaties. Basisvaardigheden voor bewegen worden beheerst. Kinderen gaan hiermee experimenteren en vaardigheden combineren. In staat om regels te begrijpen en te veranderen als de situatie daarom vraagt.	Leeftijdsgenoten, voor samenspel en voor vergelijking met anderen. Jongens- en meisjes spel zijn (duidelijk) gescheiden.	Ruimtes voor samenspel en voor verbreding van ontwikkeling van basisvaardigheden.	Toestellen die uitdaging bieden voor de fysieke vaardigheden en uitnodigen tot samenspel. Ruimte voor balspel, fietscrossen e.d. Gevarieerd gebied voor avontuur en experiment, met open en besloten ruimtes, diversiteit in ondergrond en landschap, beplanting.
9 - 12 jr	"Durft en kan alles." Sporten en dance, uitdagende spelvormen, ontmoeting.	Leeftijdsgenoten voor samenspel en voor vergelijk met anderen.	Ruimtes voor samenspel en voor informeel ontmoeten.	Voetbalveld, skatebaan, basketbalveld, fysiek en avontuurlijk, ontmoetingsplek.

'Zorg voor een balans tussen de uitdaging van de omgeving en de vaardigheid van het kind. Bij te weinig uitdaging gaan kinderen risico's zoeken en ontstaan gevaarlijke situaties. Is het te spannend dan komt het kind niet aan spelen toe.'

.....

Daniëlle Nielander,
Bewegingswetenschapper Speelplan

TIP!

Aangezien kinderen uit verschillende groepen vaak niet tegelijk buiten spelen kunnen bepaalde elementen een dubbelfunctie hebben.

Een pad van (door de kinderen) beschilderde poefs is voor de kleuters leuk als thematisch pad van stapstenen terwijl oudere kinderen er lekker op kunnen zitten en kletsen of ze gebruiken als doeltjes.

TIP!

1. Wanneer je een verkeersroute op het plein wilt aanleggen, zorg er dan voor dat je deze bijvoorbeeld om een boom heen legt. Jongere kinderen vinden het leuk om ergens omheen te fietsen! En plaats ook een aantal parkeerplekken langs de route.

2. Maak een zandbak bestaande uit twee delen. Zo wordt het spel uitgebreid: kinderen kunnen het zand 'verplaatsen' met emmers of kruiwagens. Lekker fabriekje spelen!

.....

Aafje Meijer, ontwerpster Speelplan

'Ruimte is de kracht van ons schoolplein. Kinderen vinden de vrije ruimte erg fijn. Daarom is er ook bewust gekozen om niet teveel speeltoestellen te plaatsen.'

.....

Ciska Driessen,
onderwijzeres basisschool
de Zwanebloem in Zwaanshoek

'Betrek ook de ouders en omwonenden bij het proces van inrichting. Zij denken vaak in toestellen, terwijl dit niet altijd de goede keuze is. Laat hen ook de waarde van open ruimte ontdekken!'

.....

Froukje Hajer
adviseur jeugdbeleid en kinderrechten

TIP!

Vraag eens rond in de klassen: misschien zijn er wel ouders die goed zijn in het straten of metselen.

Gebruik hun expertise!

PRAKTISCHE HANDVATEN

In dit boekje worden verschillende creatieve voorbeelden gegeven van simpele budgetvriendelijke ingrepen waarmee de speelwaarde op het plein wordt verhoogd. De insteek van deze ideeën is dat deze zoveel mogelijk zelf kunnen worden uitgevoerd samen met leerlingen, ouders en vrijwilligers. Maar eerst beschrijven we nog enkele aandachtspunten die belangrijk zijn bij de realisatie.

Toestellenleveranciers en aannemers

Op internet kun je op zoek gaan naar leveranciers voor verschillende speeltoestellen en speelaanleidingen. Het is de moeite waard verschillende leveranciers te benaderen omdat er prijsverschillen in de producten kunnen zitten. Als het wenselijk is dat de leverancier de producten ook plaatst, worden hier kosten voor gerekend. Tevens is het belangrijk om te kijken of er onder een toestel een valdempende ondergrond nodig is. Ook dit brengt kosten met zich mee. Let er tot slot op of het bedrag inclusief of exclusief BTW is. Voor grotere ingrepen in het terrein, zoals (her)straten of het aanleggen van beplanting zoek je contact met een aannemer of hovenier.

Materialisatie

Kies voor een materialisatie die past. Besef dat duurzame materialen mogelijk een hoge aanschafprijs hebben, maar op termijn goedkoper zullen zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor verf. Als er besloten wordt met de kinderen het schoolplein te verven, is het zonde als dit al na enkele maanden is versleten en de grijze tegels weer boven komen. Een ander voorbeeld is de valdempende ondergrond onder een speeltoestel: bij aanschaf is kunstgras een stuk duurder dan valdempend zand, maar in onderhoud is dat juist andersom.

Veiligheid

Kinderen moeten veilig kunnen spelen! Bij de ontwikkeling van een kind hoort het nemen van risico's. Maar deze risico's moeten wel aanvaardbaar zijn. Speeltoestellen daarom moeten voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Hierin staat dat speeltoestellen veilig moeten zijn.

Toestellen worden geacht te voldoen aan de regels die beschreven staan in de NEN-EN 1176, de veiligheidsnorm voor speeltoestellen. Kijk op de volgende pagina's voor een korte checklist voor een veilig schoolplein en de uitleg van twee belangrijke aandachtspunten uit de veiligheidsnorm.

Onderhoud en beheer

Realiseer je dat speeltoestellen en speelaanleidingen onderhoud vragen. Als beheerder moet je er voor zorgen dat het schoolplein veilig is. Ook al zegt een fabrikant dat het toestel zelf weinig onderhoud nodig heeft, dan toch moet je het regelmatig (laten) inspecteren op veiligheidsrisico's. Hiervoor kun je een inspectiebureau benaderen.

Ook moet je ervoor zorgen dat de stabiliteit van een speeltoestel gewaarborgd is en dat de valondergrond voldoende demping heeft. Wanneer je een openbaar schoolplein hebt, dan kun je deze zaken waarschijnlijk organiseren in samenwerking met de gemeente.

Vanuit de WAS is het verplicht om als beheerder van het schoolplein een logboek bij te houden van de speeltoestellen. In het logboek staan onder andere de gegevens over de inspecties en het onderhoud. Daarnaast worden in het logboek ook gegevens bijgehouden over eventuele ongelukken die met het toestel zijn gebeurd.

TIP!

Wees voorzichtig met het zelf bouwen van speeltoestellen. Deze moeten namelijk eerst gecertificeerd worden door een Aangewezen Keurings Instelling als speeltoestel geschikt voor de openbare ruimte, voordat ze in gebruik genomen mogen worden op een schoolplein.

Definities en eisen aan speeltoestellen en speelaanleidingen zijn te vinden op www.allesoverspelen.nl

www.allesoverspelen.nl

Checklist voor een veilig schoolplein

(Stichting Consument en Veiligheid, 2012, www.veiligheid.nl)

- ✓ Het schoolplein is goed afgeschermd dmv hekwerk, muurtjes of beplanting. Rond de afscherming bevinden zich geen opstapmogelijkheden waardoor over het hek heen kan worden geklommen. De afscherming bestaat niet uit giftige of prikkende beplanting. Wanneer er als afscherming een hek met verticale spijlen is geplaatst, mag de spijlafstand niet groter zijn dan 10 cm. Dit voorkomt beknelling.
- ✓ Het schoolplein is ruim opgezet. De speeltoestellen staan ver genoeg uit elkaar. Overal waar een kind van het speeltoestel kan vallen, ligt een veilige, goed onderhouden schokabsorberende ondergrond. In de ruimte waar rond het speeltoestel wordt gespeeld, bevinden zich geen obstakels waar kinderen zich aan kunnen bezeren of op kunnen vallen (**zie rechterpagina voor concrete regels!**).
- ✓ Activiteitzones zijn gegroepeerd naar en afgestemd op de leeftijd van de kinderen. Er staat een afscherming tussen de speeltoestellen voor de allerkleinsten en de grotere kinderen. Deze afscherming kan een hek, beplanting of een muurtje zijn, maar ook een looppad of een duidelijke lijn in de bestrating.
- ✓ De looproutes kruisen geen plekken waar gespeeld wordt. Deze looproutes zijn egaal en vlak zodat ze geen struikel- of uitglijdgevaar opleveren.
- ✓ Toezichthouders kunnen het schoolplein goed overzien. De banken staan op strategische plaatsen over het gehele schoolplein opgesteld.

TIP!

Mocht je twijfelen over de kwaliteit van de valdemping van de ondergrond, dan kun je een zogenaamde HIC meting door een Speelplan laten uitvoeren.

De HIC-waarde (Head Injury Criterion) is een bepaalde waarde waarmee de schokdemping van een ondergrond wordt gemeten. Volgens de norm moeten alle ondergronden onder een HIC-waarde van 1000 blijven.

Aandachtspunten Norm

Zorg voor de juiste (valdempende) ondergrond

Een kind kan in zijn enthousiasme van een speeltoestel of speelaanleiding afvallen. Daarom zijn er in de norm regels opgenomen over de valdempende ondergrond onder een toestel. De keuze voor een bepaalde ondergrond hangt samen met de hoogte waarop je van een toestel afvalt (valhoogte).

- Valhoogte 0-60 cm: geen valdemping nodig (toestel mag op betontegels staan).
- Valhoogte 60-150 cm: natuurlijk gras (ook andere valdempende ondergronden mogen hier worden gebruikt). Let wel op de kwaliteit van het gras: op warme droge dagen kan gras keihard zijn en dus niet zacht genoeg zijn.
- Valhoogte 150-300 cm: elke valdempende ondergrond is mogelijk, zand, rubbertegels, kunstgras, gietvloer, houtschors etc. Bij losse ondergronden is het wel belangrijk dat de laag voldoende dik is.

Houdt voldoende ruimte vrij rondom een spelement

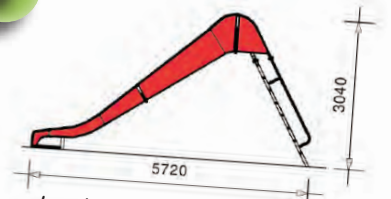
Elk speeltoestel heeft een opvangzone: de ruimte rondom een toestel waar de kind op de grond kan vallen. Deze opvangzone is minimaal 1,50m rondom een toestel. De grootte van de zone neemt toe als de valhoogte hoger is dan 1,50m. Als je bijvoorbeeld een aantal boomstammen als balanceerbalk neerlegt, moet je er omheen 1,50m vrijhouden. De boomstammen worden beschouwd als reeks. De onderlinge afstand is dan minimaal 0,30m. Voor bewegende toestellen en toestellen die tegen een muur geplaatst worden, kunnen uitzonderingen bestaan. Opvangzones van toestellen die naast elkaar staan, mogen elkaar meestal overlappen. Dit wil zeggen dat de toestellen 1,50m van elkaar af mogen staan. Deze regel is niet van toepassing op toestellen waar kinderen hun beweging niet of moeilijk kunnen stoppen (een gedwongen beweging). Voorbeelden hiervan zijn: glijbanen, draaitoestellen en schommels.

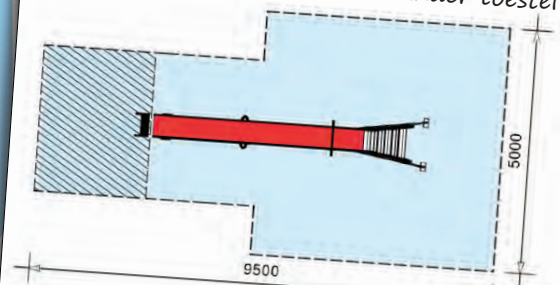
voorbeeld opvangzone reeks boomstammen

Deze boomstammen hoeven NIET gecertificeerd worden: het is een speelaanleiding.

De glijbaan moet WEL gecertificeerd zijn: het is een speeltoestel.

gearceerd gebied mag niet overlappen met de opvangzone van een ander toestel

voorbeeld opvangzone glijbaan

Op de volgende 12 pagina's vind je onze budgetvriendelijke tips!

gekleurde
betonnen poefs

Speelwaarde Poefs kunnen dienst doen als zitje, als balanceerroute, als buutplaats etc. Gebruik poefs van verschillende diameters, hoogtes, kleuren en vormen om de speelwaarde te verhogen.

Uitvoer Bestel bij een betonleverancier grijze poefs en schilder ze samen met kinderen in een vrolijke kleur. Of bestel direct een gekleurde variant. Let op: De maximale afstand tussen het straatoppervlak en de bovenkant van de poefs is 60 cm.

boomstammen

Speelwaarde Liggende of staande boomstammen vormen een afscherming van een zone op het plein, dienen als zitplek in een kring of vormen een balanceerparcours.

Uitvoer Vraag bij de gemeente na of er bomen in de buurt worden gekapt die jullie mogen gebruiken. Of neem een hovenier in de arm. Graaf een verticale boomstam bij plaatsing wel in, zodat hij niet omvalt of kan worden verplaatst!

houten palen

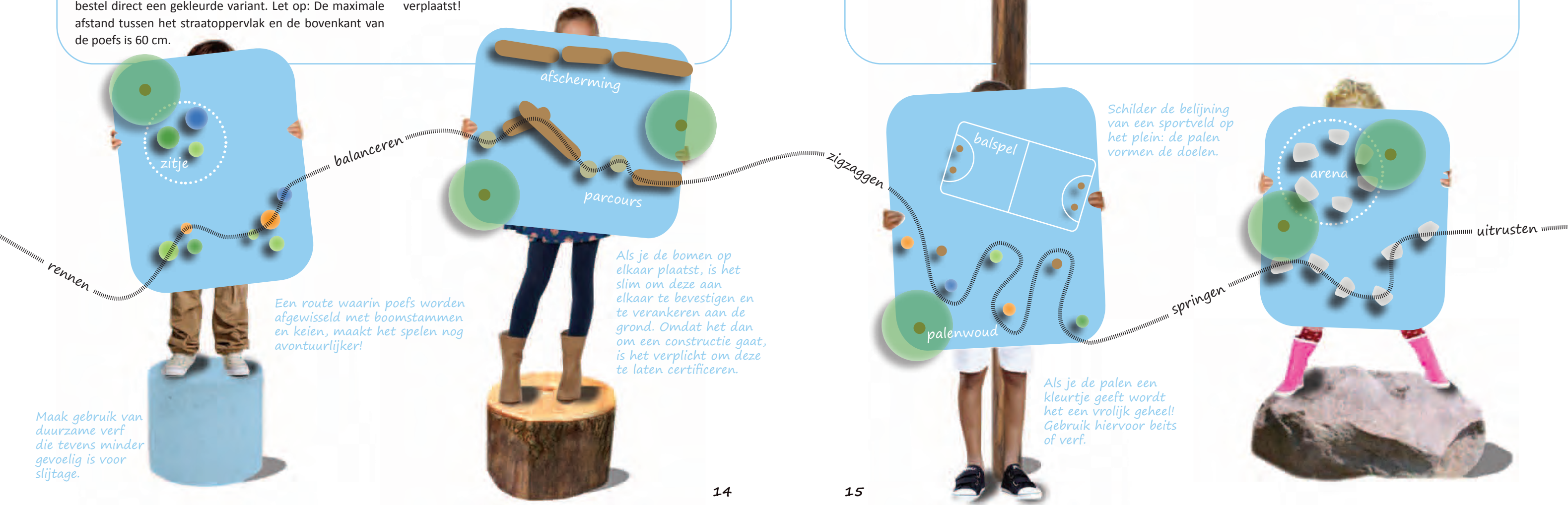
Speelwaarde Met dit spelletjes te bedenken: slalommen, als doel lekker even tegenaan

Uitvoer Bestellen hovenier. Wanneer je moet deze net zo ver in

zwerfkeien

Speelwaarde Zwerfkeien geven een mooie natuurlijke uitstraling aan een schoolplein. Kinderen kunnen de keien gebruiken als zitplek, maar ook als balanceerelement.

Uitvoer Bestellen via een leverancier van natuursteen of via een aannemer. Vraag wel naar keien met een ronde en gladde afwerking. Dan weet je zeker dat de kinderen op de keien kunnen zitten en staan.

heuvel

Speelwaarde Kinderen kunnen van een heuvel afrollen, er overheen rennen, het gebruiken als een uitkijkpost of tegen de helling aanliggen in de zon.

Uitvoer Bij de aanleg van een heuvel met gras is vruchtbare zwarte grond nodig. Dit kun je laten aanvoeren door een aannemer of hovenier. Ook kun je de grond gebruiken die vrijkomt bij de aanleg van bestrating of een valdempende ondergrond. Zorg dat de helling niet te steil wordt voor een maaimachine (1:3 is meestal nog goed maaibaar) of plaats voldoende beplanting.

rioolbuizen

Speelwaarde Een betonnen rioolbuis kan een spannende tunnel worden door een heuvel, maar is ook los een leuk speelobject om doorheen te kruipen of op te klimmen.

Uitvoer Bestellen bij een betonleverancier. Belangrijk is dat een buis een binnendiameter van min. 80 cm heeft. Dan kan een volwassene er ook doorheen, mocht dit nodig zijn. Leg de tunnel onder een kleine hoek, zodat het water er bij regen niet in blijft staan. Wanneer je op de buis kunt klimmen, let dan op een veilige ondergrond.

klimgrepen

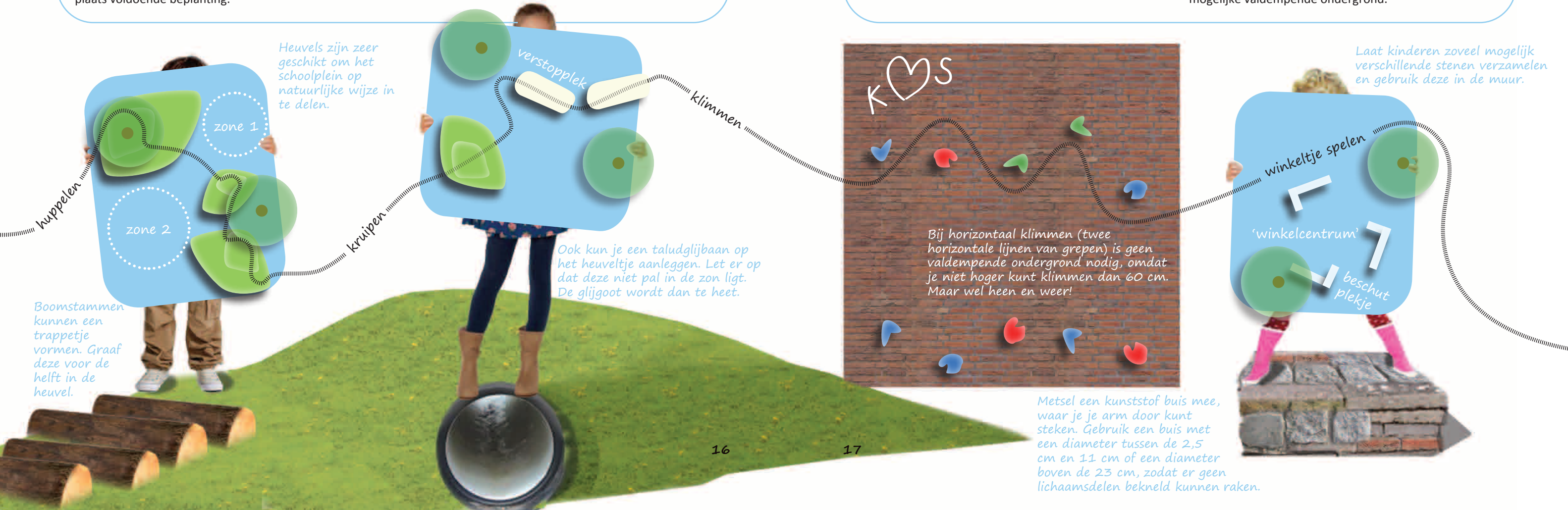
Speelwaarde Een blinde muur wordt met het plaatsen van klimgrepen een echt klimtoestel.

Uitvoer Laat de grepen aanleggen door een professional, zodat de grepen goed vastzitten. Ook kan deze persoon met verschillende kleuren verschillende routes aangeven. Zorg ervoor dat kinderen niet via de klimgrepen op het dak kunnen klimmen.

gemetseld muurtje

Speelwaarde Metsel met de kinderen samen een muur die kan dienen als afscheiding, fantasie-element of als zit- of balanceerelement. Metsel een muur met verschillende hoogtes, dit maakt het lopen over de muur extra leuk.

Uitvoer Gebruik voor de muur verschillende soorten stenen. Bouw de muur in overleg met een professional en leg het in een tekening vast. Dat is belangrijk als je het muurtje wil laten certificeren. Wanneer je op de muur kunt klimmen, let dan op de hoogte (max. 60 cm) en een mogelijke valdempende ondergrond.

gekke bestrating

Speelwaarde Een grijs plein wordt een stuk leuker met gekleurde tegels of tegels met een reliëf ('blinden tegels' of tegels met mozaïek). Hiermee kunnen allerlei spelletjes worden bedacht en zo behoud je toch de open ruimte!

Uitvoer Bestel speciale tegels via een aannemer of vraag de gemeente of zij nog aparte tegels over hebben. Of laat elk kind zijn eigen grijze tegel inleggen met gekleurd mozaïek. Verwijder de grijze tegels en vervang deze door de nieuwe vrolijke tegels.

straatversiering

Speelwaarde Door figuren, cijfers, letters en lijnen in allerlei kleuren en vormen op het plein aan te brengen, geef je kinderen een aanleiding om allerlei spelletjes te spelen en avonturen te beleven.

Uitvoer Je kunt kiezen voor duurzame betonverf. Gebruik bij het aanbrengen een stevig sjabloon of maak eerst een goede tekening met stoepkrijt. Een slijtvastere oplossing zijn pleinplakkers (kunststof wat op de betontegels wordt 'geplakt'). Zie www.pleinplakkers.nl.

verkeersplein

Speelwaarde Kleine kinderen rijden op fietsjes en skelters op het schoolplein. Maak dit leuk en educatief door een verkeersplein aan te leggen. Deze route kan tegelijkertijd gebruikt worden om de ruimte in zones in te delen

Uitvoer Zet met krijt de route uit. Maak een baan minstens 1m breed en voeg verschillende verkeerselementen toe, zoals een zebepad of een rotonde. Gebruik betonverf om het verkeersplein op het plein te schilderen. Ook hier kun je voor pleinplakkers kiezen als een duurzamere oplossing.

knikkertegels

Speelwaarde Knikkeren is van alle tijden. Kinderen maken samen hun eigen regels en leren zo communiceren en onderhandelen. Zorg op een plein altijd voor knikkerpotjes!

Uitvoer Vervang een aantal betontegels door gekleurde knikkertegels. Deze knikkertegels zijn via verschillende straatsteenleveranciers verkrijgbaar. Als alternatief kun je ook langs de rand van het plein (tijdelijk) een halve tegel uit de bestrating halen: ook dit kan prima als knikkerpotje fungeren!

De grijze tegels die vrijkomen kunnen weer worden gebruikt bij het metselen van een muurtje!

Tafels leren: maak een raster waar kinderen de uitkomsten in kunnen vullen met krijt. Later kunnen de cijfers worden gebruikt als hinkelbaan!

hinkelen

lezen

Sla de nieuwe tegels bij het leggen even aan, zodat ze goed recht liggen.

rekenen

fantasie

Allerlei vormen en kleuren kunnen gemaakt worden. Daag de kinderen uit een ontwerp te maken.

tanken

Een bestaand object, als een boom, is een mooie aanleiding voor een route rondom.

skelteren

knikkeren

Het is weer knikkertijd!

Kijk op www.pleinplakkers.nl. Hier vind je modules waarmee je met kinderen zelf het verkeerparcours kunt maken.

Zet een paal met een dik touw langs de route: hier kan de nodige brandstof worden getankt!

wilgentenen

Speelwaarde Het is belangrijk om kinderen kennis te laten maken met de natuur! Objecten van wilgentenen geven het plein een groene uitstraling en kunnen een rol spelen in bijvoorbeeld het fantasie- of regelspel van kinderen.

Uitvoer Vlecht samen met de kinderen een echte hut, tunnel, hek of verstopwand. Schakel voor de begeleiding en de levering van het materiaal een professionele wilgentenen-vlechter in. Je kunt deze activiteit ook in de biologielees betrekken.

zonnewijzer

Speelwaarde Leer kinderen op een speelse wijze hoe de aarde om de zon draait en hoe je de zonnestralen kunt gebruiken om te weten hoe laat het is. Ook dit element kan worden betrokken in bijvoorbeeld de biologie les.

Uitvoer Breng samen met de kinderen met krijt de zonnewijzer aan. Gebruik betonverf of pleinplakkers om de tekening definitief op het plein aan te brengen. Op internet is een gedetailleerde beschrijving te vinden hoe je een zonnewijzer kunt uitzetten. Teken de wijzer uit met de kinderen!

Door wilgentenen te vlechten in een hekwerk krijgt deze een natuurlijke uitstraling. Zorg wel dat het geen klimrek wordt!

gevlochten afscherming

'dorpje'

verstoppen

Teken de zonnewijzer met de kinderen. Laat ze elk uur een stip op het plein zetten.

Wilgentenen zijn sterk en flexibel en werden daarom vroeger al gebruikt voor manden, korven, fuiken, meubelen en wiegen.

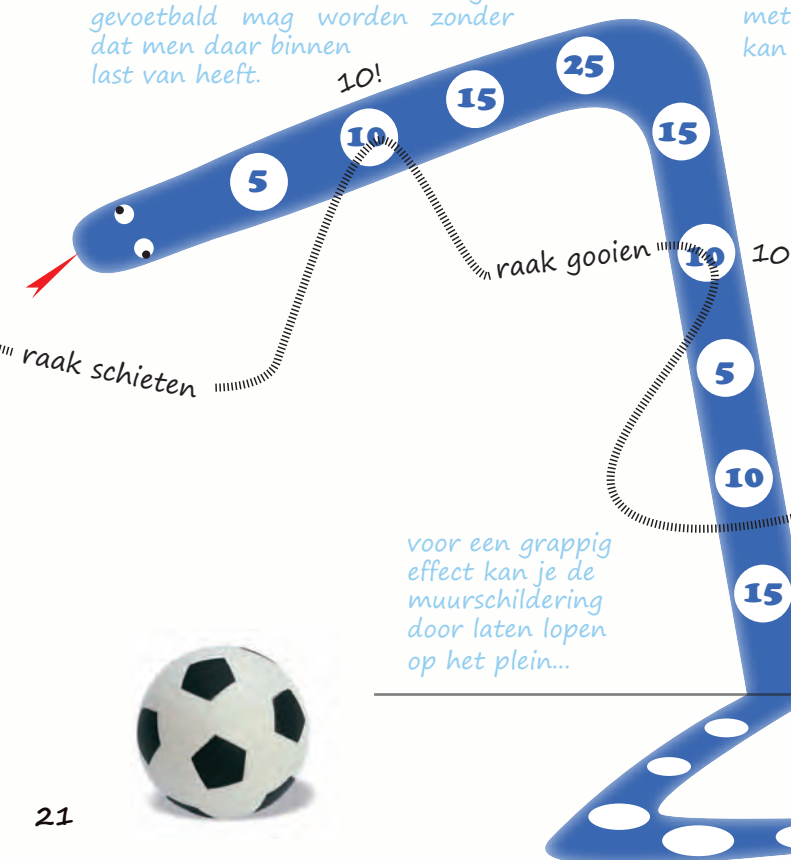
20

muurschildering

Speelwaarde Een blinde muur krijgt speelwaarde door een muurschildering aan te brengen. In zo'n schildering kunnen op speelse wijze verschillende spelvormen worden gecombineerd, bijvoorbeeld fantasiespel, regelspel en bewegingsspel. Je kunt ook de naam van de school of een thema in de schildering verwerken.

Uitvoer Ontwerp een speelse muurschildering en breng deze aan op de blinde muur. Kies voor de juiste verf passend bij het materiaal van de muur.

Kies een blinde muur waartegen gevoetbald mag worden zonder dat men daar binnen last van heeft.

voor een grappig effect kan je de muurschildering door laten lopen op het plein...

21

autobanden

Speelwaarde Autobanden kunnen dienen als zitplek op het plein of als tribune op een heuvel. Ook kunnen meerdere banden in een willekeurige opstelling gelegenheid bieden tot verschillende zelfverzonnen spelletjes.

Uitvoer Ga op zoek naar een serie nieuwe of tweedehands autobanden. Let op de kwaliteit van de banden. In een autoband is metaal verwerkt, dit kan met scherpe draden naar buiten steken wanneer de band versleten is. Graaf de banden voor de helft in, zodat ze stevig rechtop staan.

Vervang de banden zodra het metaal zichtbaar wordt. Dit kan namelijk erg scherp zijn

... en in een speelaaneiding!

tegels eruit, groen erin!

Speelwaarde Samen met kinderen kun je op een snelle wijze een aantal plantenbakken maken, om het plein een groene uitstraling te geven. Deze bakken kunnen worden gesitueerd aan de rand van het plein, maar ook in het midden als een afscheiding tussen twee zones.

Uitvoer Haal een aantal betontegels uit het plein. Graaf het onderliggende zand eruit en vervang dit door teelaarde. Zet de tegels rechtop als rand van de plantenbak. Zorg dat je ze voor de helft ingraaft, zodat de rand stevig blijft staan.

waterspel

Speelwaarde Een waterkraan en materiaal waarmee je het water kunt transporteren: een slang, een emmer, een gieter etc. Spelen met water is vooral met warm weer één van de leukste dingen om te doen!

Uitvoer Vaak heeft het gebouw al een buitenkraan. Zo niet, plaats deze buitenkraan dan in de buurt van de zandbak. Zo kunnen kinderen met zand en water spelen. Natuurlijk kun je naast deze kraan ook echte waterspeeltoestellen op het plein plaatsen, maar deze kraan is vaak al voldoende!

erepodium

Speelwaarde Met spelen en sporten in de pauze of tijdens buitengym op het plein is er vaak een winnaar: deze kan worden gehuldigd op het erepodium. Ook kan het podium dienst doen als een zitplek om even uit te rusten van het drukke spel.

Uitvoer Gebruik oude betonnen zandbakelementen als basis. Het hangt af van de grootte van de elementen, hoeveel je er nodig hebt. Schilder met betonverf cijfers op de zijkant.

hoogteverschillen in de bestrating

Speelwaarde Hoogteverschillen breken het plein en bieden verschillende spelmogelijkheden: podiumfunctie, balanceerelement etc.

Uitvoer Gebruik stoepranden om de hoogteverschillen te creëren. Deze kun je bestellen bij een leverancier van bestratingsmateriaal of via een aannemer. Bedenk of je een trapeffect wilt maken of juist één groot vlak. Zorg dat de stoepranden niet in een looproute liggen: voorkom struikelgevaar.

Uit onderzoek blijkt dat er na het 'vergroenen' van het schoolplein minder agressie is.

Met water kun je veel dingen doen: gieten, spetteren, sproeien, spuiten, schoonmaken, blussen, planten water geven etc.

Bloemen geven kleur en geur op het schoolplein.

Recycle water waar mogelijk, gebruik hemelwater voor de planten.

en de winnaar is...

Hoogteverschillen geven kinderen de mogelijkheid om een beter overzicht te krijgen op het plein.

'stoepranden'

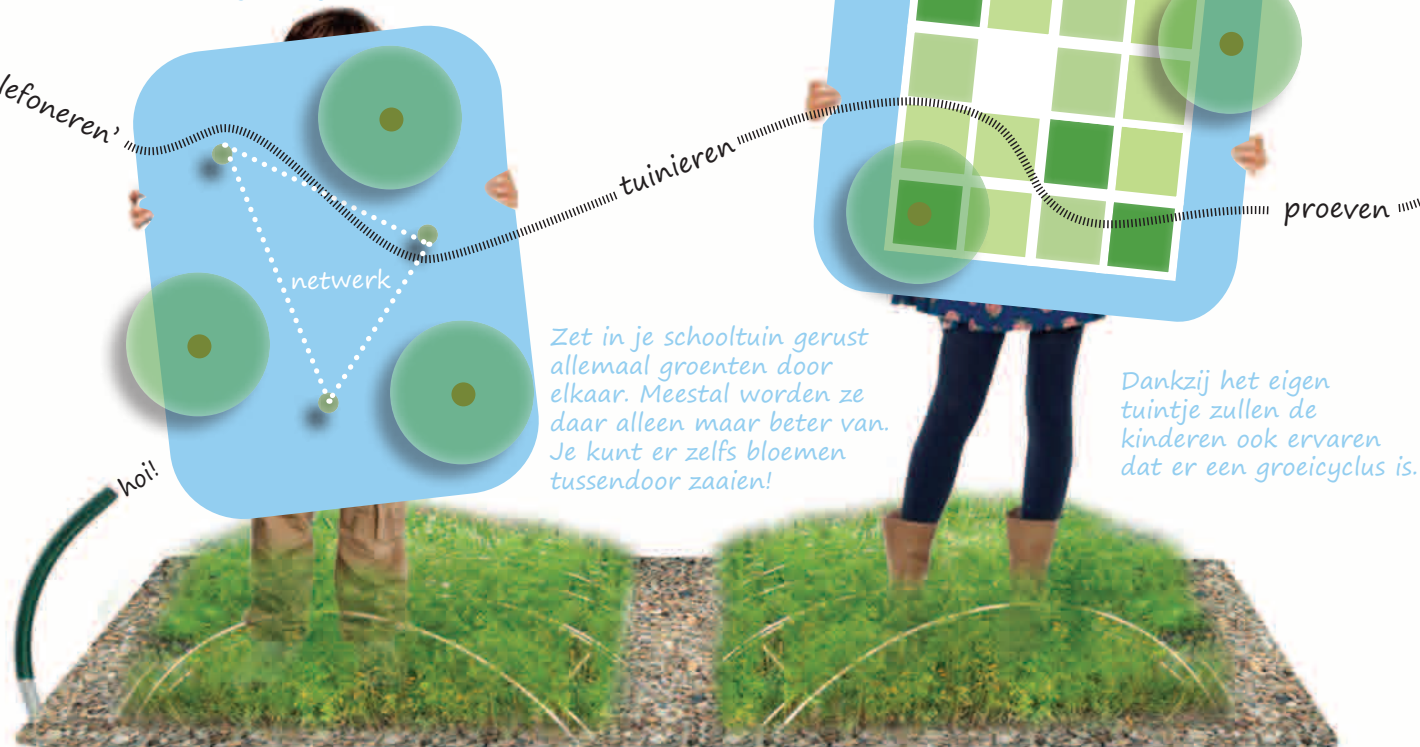
De verhoging kan in verschillende kleuren geschilderd worden.

telefoonspel

Speelwaarde Praten met elkaar op afstand, dat kan ook zonder mobiele telefoon. Kinderen kunnen bij deze telefoon hun fantasie volop laten gaan: bellen met de winkel, de politie of gewoon met een vriendje.

Uitvoer Met twee trechters en een tuinslang kan er al 'getelefoneerd' worden. Span de tuinslang zo strak mogelijk onder of boven de grond.

Hoe strakker de slang ligt, hoe beter deze het geluid geleidt.

Zet in je schooltuin gerust allemaal groenten door elkaar. Meestal worden ze daar alleen maar beter van. Je kunt er zelfs bloemen tussendoor zaaien!

Dankzij het eigen tuintje zullen de kinderen ook ervaren dat er een groeicyclus is.

schooltuintjes

Speelwaarde Door de verantwoordelijkheid te hebben voor een eigen tuintje maak je kinderen bewust van de natuur en het onderhoud. Deze educatieve kant is een goede reden om nog vaker naar buiten te gaan.

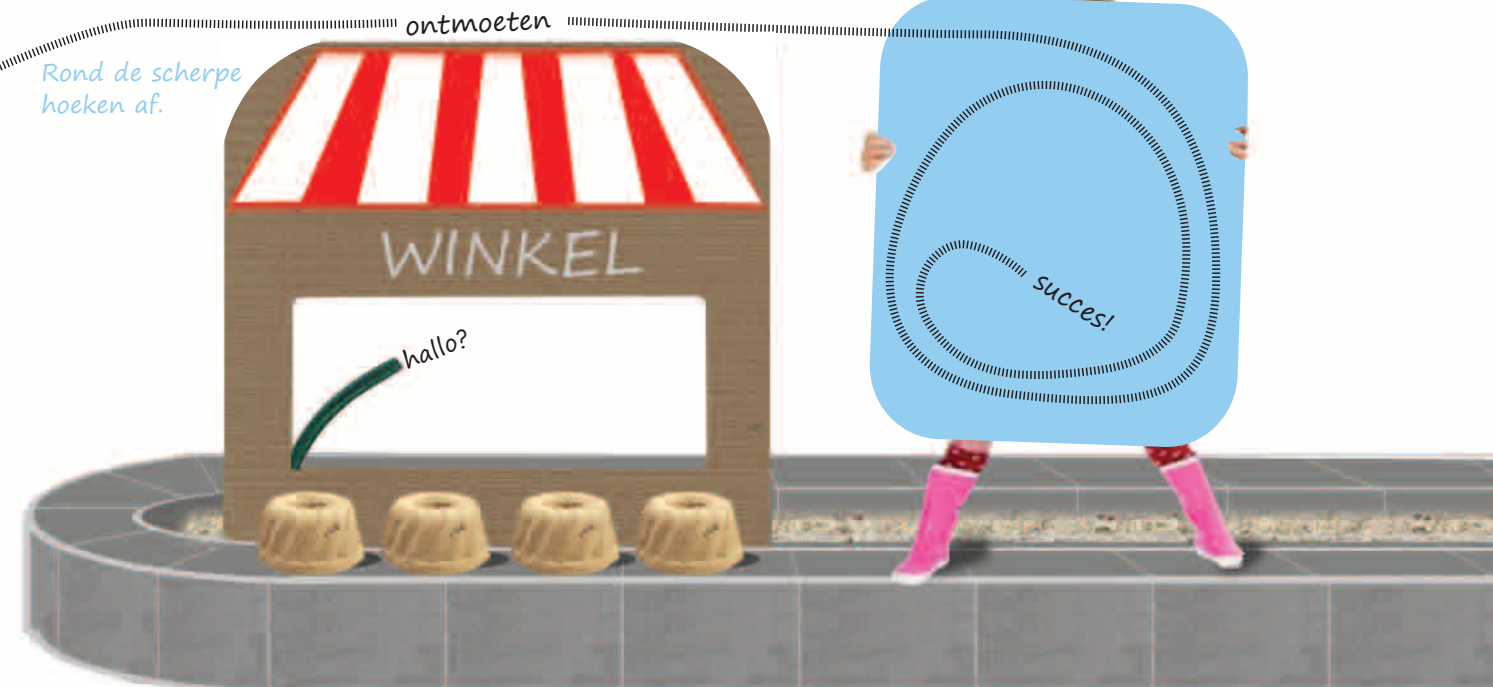
Uitvoer Deel het terrein in met vierkanten. Een afmeting van 1.5m bij 1.5m is al voldoende voor een leuk schooltuintje. Breng zo nodig vruchtbare grond aan. Gebruik betontegels of grindpaadjes om de tuintjes van elkaar te scheiden.

zandbakspel

Speelwaarde Je eigen winkeltje in de zandbak. Dat is gemakkelijk te realiseren. In het zandbakwinkeltje kunnen uiteraard zandtaartjes 'verkocht' worden, maar kinderen bedenken vast allerlei produkten om aan te bieden op de toonbank.

Uitvoer Een stevige houten plaat kan al een winkel vormen. Zaag uit de plaat een groot gat, dit is het winkelluik. Geef de winkel een kleurtje en monteer deze vervolgens in de zandbak.

Door de werkelijkheid na te spelen verwerken kinderen hun indrukken en oefenen ze sociale vaardigheden.

Zelf aan de slag!

Enthousiast geworden? Ga dan zelf aan de slag! Op de volgende pagina's vind je een stappenplan.

Voordat er ingrepen plaats gaan vinden is het belangrijk te onderzoeken of het de juiste middelen zijn om het doel te bereiken. Het is mogelijk dat een schoolplein dusdanig verouderd is dat kleine ingrepen niet voldoende zijn om het plein weer optimaal te laten functioneren. De make-over van het schoolplein neemt dan een grotere schaal aan. Als dat zo is, kun je ontwerpers van Speelplan inschakelen. Zij kunnen het voortouw nemen in het formuleren van een visie, de inspraak met leraren, ouders en kinderen, het maken van een ontwerp en de uitvoer binnen het beschikbare budget.

ZELF AAN DE SLAG: EEN STAPPENPLAN

Stel voor het uitvoeren van dit stappenplan een kleine commissie samen bestaande uit enthousiaste leraren en/of ouders.

Zorg voor een duidelijk aanspreekbare persoon die de leiding heeft. Zo is de kans groter dat er ook resultaat zal zijn!

Op de volgende 4 pagina's is een aanzet voor dit stappenplan te vinden.

1 Breng het gebruik van het schoolplein in kaart

Met de 'schoolpleincommissie' zal bepaald moeten worden wat er anders moet op het schoolplein. Ga naar buiten tijdens het speelkwartier of na schooltijd en bekijk de bestaande situatie: welke routes en welke activiteitenzones zijn er te onderscheiden? Past de huidige inrichting nog bij het spel van de kinderen?

Analyseer opmerkelijke dingen, zowel de plekken die niet worden gebruikt en de opstopingen, als de populaire activiteiten.

2 Formuleer een visie

De commissie geeft aan welke knelpunten zij tegenkomen op het schoolplein, waar nog extra speelwaarde nodig is en welke plekken kansen bieden. Daarbij zal een visie en een ambitie geformuleerd moeten worden.

Wat is belangrijk voor de school? Als er binnen de school extra aandacht is voor kunst of muziek, is het leuk dit ook op het schoolplein terug te laten komen.

3 Bepaal het budget

Belangrijke factor voor de ingrepen op het schoolplein is het beschikbare budget. Budget kan aangevuld worden door contact te zoeken met de provincie of de gemeente. De school kan als tegenprestatie het schoolplein openbaar maken.

Ook is het mogelijk sponsoring aan te vragen bij fondsen, bijv. Jantje Beton, of de plaatselijke middenstand. Bepaal hoeveel ingrepen mogelijk zijn voordat je met de kinderen gaat praten. Zo schep je reële verwachtingen bij de kinderen.

TIP!

Zoek een sponsor specifiek bij datgene waar je naar op zoek bent, zoals een tuincentrum voor bomen en struiken.

Daarnaast zijn er allerlei acties te bedenken die geld kunnen opleveren, zoals loterijen, bingo's en rommelmarkten.

4 Betrek de kinderen

De gebruikers van het schoolplein, de kinderen, weten vaak precies wat ze leuk vinden en wat ze anders willen. Het is dan ook belangrijk hen erbij te betrekken. Daarbij laat je ze meedenken over hun eigen omgeving en maak je ze er bewust van. Tevens kan er gepraat worden over budget en schaal. Hierdoor leren de kinderen dat niet alles mogelijk is, maar er wel veel bereikt kan worden door samen aan de slag te gaan. Kijk bij de lesideeën op de volgende pagina voor manieren om kinderen bij de nieuwe inrichting te betrekken.

5 Maak keuzes

De bevindingen van de kinderen worden meegenomen om te bepalen welke ingrepen gedaan zullen worden. Leg de visie naast de ideeën van de kinderen en maak keuzes. Leg de keuzes op schaal vast in een tekening zodat zichtbaar is wat de ruimtelijke gevolgen zijn.

De tekening en een uitleg van de gekozen ingrepen kunnen in de nieuwsbrief van de school vermeld worden waardoor ouders erop kunnen reageren. Hierbij kan meteen een oproep gedaan worden voor helpende handen.

6 Maak een tekening, plan van aanpak en een planning

Uit stap 5 zullen mogelijk nog enkele aanpassingen komen. Als dat gedaan is kan er een definitieve tekening, een plan van aanpak en een planning gemaakt worden. Hierbij is het zeer belangrijk dat de veiligheid voor de kinderen in de nieuwe situatie gegarandeerd kan worden. Mogelijk is het verplicht een aantal ingrepen te laten certificeren of valondergrond toe te passen. Dit moet goed uitgezocht worden. Raadpleeg hiervoor de website www.allesoverspelen.nl of laat je adviseren door Speelplan.

7 Voer de plannen samen uit

Als alle ingrepen gecheckt zijn op financiële, technische en juridische haalbaarheid, kan er gestart worden met de uitvoer. Gebruik hiervoor het plan van aanpak en de planning. Hierin staat wat er gedaan moet worden, door wie en wanneer. Bij sommige ingrepen zal hulp van een professional noodzakelijk zijn, zoals het leggen van nieuwe bestrating. Met andere ingrepen kunnen leerkrachten, kinderen en ouders aan de slag. Door iets samen op te bouwen groeit de gedeelde verantwoordelijkheid voor een mooi schoolplein!

Speolplan

Zorg voor een tegenprestatie als naamsvermelding op een bordje, op een toestel of het logo op een stoeptegelt.

LESIDEEËN

De kinderen kunnen met onderstaande lesideeën zoveel mogelijk betrokken worden in het ontwerpproces. Kinderen zijn extra trots op hun plein als zij er zelf over hebben kunnen meedenken! Bepaal van tevoren hoe ingrijpend het schoolplein zal veranderen. Door dit aan de kinderen te vertellen, hou je de verwachtingen reëel.

Observeren

Om een goed beeld te krijgen van hetgeen er allemaal gebeurt op het schoolplein, gaan de kinderen in de pauze observeren. Leg uit wat de bedoeling is van het observeren: om iets te kunnen veranderen moet eerst gekeken worden wat er veranderd moet worden. Daarom gaan de kinderen kijken hoe het schoolplein nu functioneert. Laat de kinderen verschillende dingen beschrijven of tekenen, zoals wat er gedaan wordt en wat hen opvalt, wat ze leuk vinden en minder leuk vinden.

Hang de tekeningen op in de klas en laat kinderen vertellen wat ze gezien hebben, wat ze goed vinden aan het schoolplein en wat ze niet goed vinden en wat ze nog missen op het schoolplein. Neem dit onderzoek mee in de uiteindelijke besluitvorming.

Interviewen

Laat de kinderen eigen ideeën bedenken voor het schoolplein. Welke activiteiten willen ze graag op het plein? Laat géén toestellen opschrijven, je hebt namelijk te maken met hun referentiekader. Ter inspiratie kan een mix van plaatjes getoond worden van activiteiten en speelruimtes.

Laat daarna kinderen elkaar interviewen. Het is de bedoeling dat kinderen van elkaar te weten komen hoe de ander het liefst speelt op het schoolplein en wat hij of zij anders zou willen. Bespreek met de kinderen welke vragen je kan stellen om hier achter te komen. Laat de kinderen nadat ze elkaar geïnterviewd hebben elkaars ideeën tekenen.

Komen de tekeningen overeen? Zijn de juiste vragen gesteld om een kloppende tekening te maken? Tot slot is het ook mogelijk om kinderen uit andere klassen te interviewen. Het schoolplein wordt immers een plek voor iedereen. En het leukste interview komt in de schoolkrant!

Besef van schaal

Neem de kinderen mee naar het schoolplein. Laat hen verschillende dingen op ware grootte tekenen met stoepkrijt op het plein. Bijvoorbeeld een speeltoestel, een balanceerroute of een ruimte om te voetballen. Hoeveel past er op het plein? Blijft er dan nog genoeg ruimte over op het plein? Laat ze kennis nemen van de schaal van activiteiten en de keuzes die daardoor gemaakt moeten worden.

Budgetteren

Nieuwe dingen op een schoolplein kosten geld. Bedenk met de kinderen hoe er geld bespaard kan worden. Kunnen de kinderen zelf iets doen? Laat ze keuzes maken door bijvoorbeeld te laten zien dat een aantal speelaanleidingen evenveel kost als één groot speeltoestel. Wat heeft de voorkeur? Maak inzichtelijk dat nieuwe dingen geld kosten en niet alles kan.

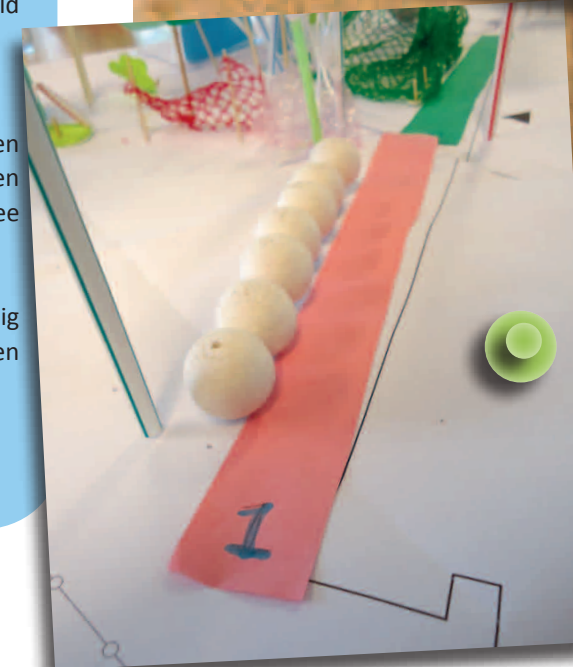
Presentatie ontwerp

Vertel de kinderen voor welke ingrepen uiteindelijk is gekozen en waarom. Wat vinden ze ervan? Bespreek welke ingrepen jullie samen kunnen uitvoeren. Waarschijnlijk vinden ze het erg leuk dat ze zelf mee mogen helpen met de uitvoering.

Als ervoor gekozen is om een ontwerp bureau in te schakelen, nodig dan de ontwerper uit om dingen toe te lichten. Hij/zij kan ook vertellen hoe de ideeën van de kinderen terug te vinden zijn in het ontwerp.

'Laat kinderen meedenken over de inrichting van het schoolplein. Laat hen tevens deelnemen in het onderhoud en betrek hen bij het opstellen van regels op het plein.'

*Froukje Hajer
adviseur jeugdbeleid en kinderrechten*

Geraadpleegde websites

www.allesoverspelen.nl
www.veiligheid.nl
www.jantjebeton.nl
www.geldersesportfederatie.nl

Geraadpleegde literatuur

Van den Bosch, F. (2011). Prr.. ta lie loe.
 De roep om natuurspeelruimte in de stad.
 Wageningen: Alterra
 Caminada, G. Leenders, Y. (2012) Buitenspelen
 in het zonnetje, Amersfoort: ThiemeMeulenhoff
 Van Hagen, A. (jan 2007) Schoolspeelplaats,
 Een veranderende visie op het ontwerpen en
 het gebruiken van schoolspeelplaatsen, Jeugd in
 School en Wereld (JSW), jaargang 91
 Bekkering Adams architecten (2008) Public
 Playground, Randvoorwaarden voor een goed
 (school)speelplein, Lay-out nr 05, Platform
 voor recent ontwerpend onderzoek

Wij willen bedanken:

Larisa Lentjes, Gelderse Sport Federatie

Ciska Driessen, Basisschool Zwanebloem, Zwaanshoek

Ton Markink, ICS adviseurs

Froukje Hajer, Zelfstandig adviseur jeugdbeleid en kinderrechten rond 'kind, spel en ruimte'

Colofon

Titel
 Uitgevoerd door

De schoolplein make-over!
 Speelplan BV
 Randstad 22-129, 1316 BW ALMERE
 036 5236127
info@speelplan.nl
www.speelplan.nl

Teksten en illustraties
 Druk

ir. Aafje Meijer, drs. Daniëlle Nielander, ir. Karen Weening
 1e druk, September 2012

Speelplan is onafhankelijk ontwerp-, advies- en inspectiebureau van speelruimte voor mensen van alle leeftijden, in het bijzonder kinderen. De passie voor kinderen en hun recht op speelruimte vormt de drijvende kracht achter ons bureau. Als ontwerp-bureau richten wij ons vooral op het realiseren van een uitdagende, veilige, vriendelijke en op de ontwikkeling van het kind gerichte inrichting van de openbare ruimte waaronder speelvoorzieningen. Als inspectiebureau ondersteunen wij beheerders in het naleven van de veiligheidsrichtlijnen en regels voor speelvoorzieningen voor kinderen. Als adviesbureau helpen wij gemeenten en beheerders van speelvoorzieningen om de speelruimte te plannen en zodanig te beheren dat deze zijn aantrekkingskracht voor gebruikers blijft behouden.

Graag helpen wij je verder bij het concretiseren en realiseren van je ideeën voor de inrichting van je eigen schoolplein. Ben je geïnteresseerd, neem dan contact op voor een vrijblijvend gesprek!

Lingewaard haalt geld op voor speelplaats

De brede school de Lingewaard in Arkel heeft de afgelopen week meer dan 500 euro opgehaald met een statiegeldflessenactie. Het is al de derde keer dat de school flessen ophaalt. De acties vallen onder een veel grotere inzamelingsactie. De school zit sinds februari in een nieuw pand en sinds die tijd hebben de bovenbouwgroepen geen speeltoestellen meer. In totaal is er 30.000 euro nodig voor het nieuwe schoolplein. Hiervan worden niet alleen de toestellen, maar ook pleinplakkers en rubberen veiligheidstegels betaald. Dankzij de gulheid van Arkelse bedrijven er een sponsorloop door alle kinderen van de brede school, staat de teller nu na anderhalf jaar op 26.000 euro. „We hopen dat eind mei alle toestellen geplaatst zijn,” zegt basisschooldirecteur Ed Lint-hout. Om de laatste 4.000 euro binnen te halen, staat er de komende maand nog zeker één inzamelingsactie op de planning. Lint-hout: „De kinderen gaan kaarten maken en verkopen aan familieleden. We hopen dat we daarmee op 30.000 euro komen.”

ingang hek achterzijde

Speelplan

Speelplan BV
Randstad 22-129
1316 BW Almere

T 036 523 61 27
F 036 523 61 28
E info@speelplan.nl
W www.speelplan.nl

Ontwerp-, advies- en inspectiebureau
het plan voor beter spelen!